

Tomaten & tilapia uit een torenflat

Voormalige Philips-torenflat herbergt grootste *urban rooftop farm*-tomaten van Europa

Op dit moment staat ongeveer 15 procent van de Nederlandse kantoren leeg. En waarschijnlijk neemt dat percentage de komende jaren nog alleen maar toe. Het is belangrijk dat er goede bestemmingen gezocht worden voor dit soort gebouwen. Slopen is een optie, maar herbestemmen voor *urban farming* of woningen een andere.

Auteur: Hein van Iersel

3 min. leestijd

PROJECT

In de jaren vijftig liet multinational Philips door de modernistische architect Dirk Roosenburg een zes verdiepingen hoge fabrieksflat neerzetten. Dit gebouw zou gebruikt worden voor het bouwen van telefooninstallaties. Maar tijden veranderen en de flat staat inmiddels alweer heel veel jaren leeg. De Schilde – de naam van de fabriek – is niet zomaar een gebouw. Helemaal in de Philips-traditie is het gebouw net wat sterker en robuuster gebouwd dan veel andere gebouwen uit die tijd. Slopen was dus niet echt een optie. De gemeente Den Haag schreef daarom een competitie uit om nieuwe slimme bestemmingen te vinden voor het oude gebouw, waar ooit 2000 Philips-medewerkers employoonden. Het uitschrijven van de prijsvraag bleek een gouden greep. Er werden 70 ideeën ingediend; het Zwitserse bedrijf Urban Farmers was een van de winnaars. Andere inzendingen betroffen bijvoorbeeld de kleinschalige productie van lokaal bier. Urban Farmers was niet alleen een van de winnende inschrijvers, maar ook de eerste die daadwerkelijk aan de slag ging. Vorig jaar werd de omvorming van de zesde verdieping van de flat ter hand genomen. Deze verdieping werd grotendeels bestemd voor de kweek van roze tilapia, een tropische kweekvis. Als de productie eenmaal op gang is, zou het bedrijf 20 ton vis per jaar moeten gaan produceren. Dat laatste is moeilijk voor te

stellen als je tussen de manshoge kweekbakken loopt waarin duizenden tilapia's rondzwemmen.

Op dit moment wordt iedere paar weken een nieuwe bak gevuld met babytilapia's. Over een paar maanden is de cirkel rond en kunnen iedere week volgroeide tilapia's worden afgezet naar restaurants en consumenten in de directe omgeving.

Aquaponics

De productie van vis is maar de helft van het verhaal. Het vervuilde viswater van de tilapia wordt namelijk gebruikt om een verdieping hoger in een nieuw gebouwde kas bovenop de oude torenflat groentes te kweken. Dit systeem heet aquaponics; het is een methode om voedsel te verbouwen waarbij aquacultuur (voor de kweek van vissen) wordt gecombineerd met hydrocultuur, waarbij men planten op een watercultuur laat groeien. Op de zesde verdieping, naast de visfarm, staat allereerst een uitgebreide beluchtingsinstallatie. Hier wordt water met uitwerpselen van de vis doorheen geleid, waarbij de vissenpoep door bacteriën wordt omgezet in stikstofverbindingen die door de plant opneembaar zijn. Vervolgens wordt het water naar de kas getransporteerd en daar gebruikt om planten op te laten groeien.

De kas is met 1250 vierkante meter niet klein te noemen, maar vergeleken met het nabijgelegen Westland natuurlijk minder dan een dwerg.

Miljoen

Ondanks het beperkte formaat gaat het toch om een miljoenen kostende operatie. Volgens het persbericht dat Urban Farmers naar buiten brengt, zou er in totaal 2,7 miljoen euro zijn geïnvesteerd. Wat zoekwerk op internet geeft aan dat een commerciële kas iets van 500 euro per vierkante meter kost. Een kas van deze afmetingen zou dan ongeveer zes ton kosten. Totaal onvergelijkbaar natuurlijk, maar wel interessant, omdat de doelstelling van de installatie uiteindelijk toch is om tegen acceptabele kosten voedsel op de lokale markt te brengen. Eigenaar van de grootste rooftop farm van Europa is het Zwitserse bedrijf Urban Farmers. Dit bedrijf heeft in Bazel ook een stadsboerderij, maar dan op een veel kleinere schaal. Volgens marketingassistent Shuang Liu is de boerderij in Bazel qua grootte ongeveer een tiende van de installaties in Den Haag. Van de totale investering zouden de Zwitserse eigenaren van Urban Farmers, Roman Gaus en zijn vennoot Andreas Graber, zelf een miljoen hebben ingelegd. Het restant is opgebracht door leningen van onder meer het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten, een onafhankelijke financiële partner voor overheden en corporaties.

Ik vraag aan Shuang Liu wat de bedoeling is met de productie van 50 ton groentes en 20 ton vis. Het blijkt de bedoeling om daar een lokale afzet voor te vinden. Maar omdat het natuurlijk lastig, zo niet onmogelijk is om de boeren in het nabijgelegen Westland te verslaan op het gebied van economische en goedkoop produceren, zal op andere manieren naar klanten gezocht worden. Op de opening van de rooftop farm, een paar weken geleden, kwamen ongeveer 800 mensen af. Een groot aantal daarvan toonde interesse voor een soort *fresh box*, een wekelijkse levering van groente en wellicht ook vis van de stadsboerderij. Shuang Liu: 'Wij zijn een niche binnen een niche.' Het succes van de boerderij zal uiteindelijk afhankelijk zijn van het contact dat Urban Farmers kan opbouwen met het publiek in Den Haag. Het is moeilijk voor te stellen dat het bedrijf tegen ongeveer dezelfde kosten kan leveren als het Westland.

Be social

Scan of ga naar:

<http://www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-5981>